
МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III.

КЊАЗ СРБСКИ,

У САГЛАСИЈУ СА ДРЖАВНИМ СОВЕТОМ, ОПРЕДЕЛИЛИ СМО И ОПРЕДЕЉУЈЕМО:

УСТРОЈЕНИЈЕ

централне државне управе у Књажевству Србији.

§. 1.

Ради бољег одправљања послова' подељена је државна управа на више министарства, на челу који стоје министри, који као главе струка' руководе у име Књаза поверене им послове.

§. 2.

У Србији има седам министарства:

1. Министарство Правде;
2. Министарство Просвете и црквени дела;
3. Министарство инострани дела;
4. Министарство унутрашњи дела;
5. Министарство финансије;
6. Министарство војено и
7. Министарство грађевина.

Но Књаз може, кад за добро нађе, и два министерства једном министру поверити.

§. 3.

За прегледање и контролирање државни и јавни рачуна о примању и издавању, постоји при државном Совету Главна Контрола, које власт и начин рада опредељен је нарочитим законом.

§. 4.

Министри су непосредни органи Књаза и равни између себе, но међу њима је један, кога Књаз наимењује, Председатељ министерског Совета.

§. 5.

Министри раде своје послове сваки по својој струци, независно један од другог; но они састављају заједно министерство, које представља јединство правителства; и потоме предлози, које министри Совету државном чине, сматрају се као предлози целог правителства. С тога сви пројекти закона и све што је обште и од важности и уплива на целу земљу и управу, има се предходно решавати у Совету министерском, а Совету државном предложиће такве ствари они министри, који се струке оне тицале буду.

§. 6.

Министри говоре и раде званично у своје име и издају званична акта само са својим подписом.

Но они могу на своју одговорност опуномоћити пуномоћнике или началнике дотичне, да по својим струкама подписују и одправљају обичне текуће послове.

Нарочито правило, усвојено у министерском Совету, одредиће ближе круг ове надлежности пуномоћника' и началника'.

§. 7.

Главне су дужности и права министра':

да руководе послове поверене им струке и брину се о унапређењу исте;

да се старају о извршењу закона' и 'уредба';

да по својим струкама подносе Књазу и противоподписују акта, која књажевскос решењу потребују;

да се спремају нужне пројекте закона и уредба као и све потребне мере по својим струкама;

да предлажу Књазу званичнике за своја подручја;

да извршују надзор и контролу над подчињеним надлежateljствима и чиновницима;

да спремају буџете по својим струкама, управљају трошењем отворени им кредита, и од тога рачун дају.

Понаособне дужности и права министра зависе од природе службе, која им је поверена.

§. 8.

За подпомагање у одправљању послова имају министри потребан број подчињени чиновника', који као пуномоћници и началници спремају решавање послова у министарству, или као секретари, столоначалници, протоколисте и т. д. старају се о формалним канцеларским пословима.

Началници су управитељи канцеларија'; они се имају бринути за израђивање послова, за ред и тачност у пословима. Њима је подчињен сав канцеларски персонал и они се имају бринути за одржање дисциплине у канцеларији.

§. 9.

Помоћници и началници имају советујући глас; но министар решава све самостално и његово га мњење не веже.

§. 10.

Министри не само дају подчињеним надлежateljствима и чиновницима наставлења о формалном вођењу послова', но имају право, у границама закона, одобравати или мењати решења подчињени власти и решавати у последњем степену.

§. 11.

По §§. 28. и 34. устројења државног Совета, министри и њихови заступници имају слободан улазак у заседанију Совета државног, са објасњавајућим гласом. Но Књаз може осим тога одредити у приликама комисаре да предлоге владе пред државним Советом објасњавају.

§. 12.

Министра, који одсуствује, или иначе на дужност долазити не може, заступиће који од његови другова', или који виши чиновник, кога Књаз одреди.

§. 13.

Књаз поставља и мења министре по свом нахођењу. Но нико се противу воље за министра поставити не може.

Права иступајућег министра прописана су у §. 34. закона о чиновницима.

§. 14.

Министри су одговорни Совету и Књазу за неизвршење закона.

Закон нарочити наредиће ближе о томе.

Совет министерски.

§. 15.

Совет министерски састављају сви министри под председавањем председатеља Совета министерског, ако Књаз сам председава.

§. 16.

Совет министерски постоји да би се пројекти закона и уредба и све важне мере и наредбе свестрано и зрело могле претресати и извршавати као и да би се одржало јединство и једнообразност у делима правителства и управе.

§. 17.

Књаз ставља у пензију, разрешава од дужности и даје чиновнице под суд, на представлење дотичног министра, пошто мњеније Совета министерског саслуша.

§. 18.

Председатељ министерског Совета сматра се као глава министерства. Он противподписује сва она акта, која од Књазу проистичу а неспадају у дужност и надлежност ниједног од други министра, као н. пр. указе за постављање членова државног Совета и т. д.

Советовања у министерском Совету стављају се у протокол, на који се сви присуствујући министри подписују.

О протоколу води бригу Председатељ министерског Совета.

Министерство правде.

§. 19.

Ради старања да се у земљи правда изриче и врши, постоји министерство Правде; по томе спада међу нарочите дужности министра правде, као главе овог министерства:

1. да пази, да се сва надлежательства, која су постављена да правду досуђују, држе у законим границама, и да своје дужности доиста и врше;

2. да се брине о унапређењу правосудства и целисходном уређењу судски надлежательства, и да им даје наставлења за брзо и добро вођење послова, без да тиме у ичему сме изменити или допунити законодавна наређења, или ограничити независност судског делања;

3. да пази да се пресуде извршују онако, као што су изречене, и да се стара и о добром уређењу и одржању затвора;

4. да подноси Књазу молбе за помиловање и умекшавање судом одсуђени казни и изјављује своје мњеније о умесности или неумесности молби;

5. да води бригу о уређивању, печатању и издавању зборника закона и уредба земаљски.

§. 20.

Под министерством Правде стоје пупиле; и потоме се министер Правде има старати о добром уређењу пупилски надлежательства', и водити надзор над њима.

§. 21.

Под министерством Правде стоје сви цивилни државни судови за грађанска и кривична дела и сва заведенија затвора.

§. 22.

Министер Правде уједно је и чувар државног печата. Он га ставља, у име Књаза, на све законе с речима: видио и ставио државни печат, чувар државног печата, министер Правде Н. Н.

Министерство просвете и црквени дела.

§. 23.

Брига о моралном и научном развићу и унапређењу народа, поверена је министерству Просвете и Црквени Дела. Међу његове нарочите дужности и права спада потоме:

1. руковођење јавног настављања;
2. брига о основању школа, одржавању исти у напредном стању и снабдевању с добрим наставницима;
3. управа и надзор над свима цивилним школама, јавним и приватним, и над свима учебним, научним и књижевним заведењама, друштвима и збиркама.

Као Министерството Црквени Дела':

1. они ће се старати да се извршују закони који се тичу вере и цркве;
2. имајући свагда пред очима да се христијански закон православног источног исповеданија сматра као положени основ

и средство, којим се благодравије народно развија, изображава и снажи, оно ће, у договору са духовним властима, нарочито старати се о одржању и унапређењу вере православне, о оснивању потребни заведенија за изображавање свештенства, о одржавању нужни монастира, о пристојном снабдењу свештенства, о сразмерном поделењу епархија, протопрезвитерата и парохија, и уобште о подизању, обнављању и процветању храмова божији;

3. оно ће заступати права признати верозакони друштва и над истим надзиравати.

§. 24.

Министерство Просвете и Црквени Дела има под собом управу државни књигопечатњи.

Министерство инострани дела.

§. 25.

Задатак је Министарства Инострани Дела:

1. да руководи одношења Србије са страним властима, и одржава званична сношења са страним агентима код књажеског правителства;

2. да преговара о конвенцијама, које би књажеско правителство са странима могло закључавати и да се стара о точном испуњавању већ закључени;

3. да пази да се права Књажества и споља ненарушавају;

4. да заштићава србске поданике и њихове интересе у страним земљама и да им издаје пасоше за стране земље.

§. 26.

Министер Инострани Дела има да прима и Књазу на решење да подноси молбе србски држављана за ношење страни ордена и медаља.

Министерство унутрашњи дела.

§. 27.

У круг делања Министерства Унутрашњи Дела спада :

1. брига о поредку, миру, и сигурности лица и имања у земљи, куда спада цела полиција сигурности и полиција санитетска; дакле с једне стране надзор над јавним местима, над штампом и журналистиком и над рђавим људима и друштвима и т. д, с друге стране одклањање свега онога, што би опасно било животу и здрављу грађана и њиновом имању, и старање да се земља снабде са свима средствима и заведенијама нужним за живот и здравље, као што су болнице, апотеке, лекари и т. д.

2. брига о сирочадима и убогим;

3. решавати о примању у србско поданство, уколико законодавнога решења неби требало, и о иступању из истога;

4. управа телеграфском и поштанском службом и свима заведенијама јавног добротинства;

5. извршење закона о сазивању народне скупштине;

6. предходне мере за рекрутирање народне и стојеће војске;

7. уобште сва она старања, која нису нарочито другом ком министеству у дужност придана, а по природи задатка овог министества њему би припадала.

§. 28.

Под Министерством Унутрашњи Дела стоје сва окружна началничества, све срезке и обштинске власти, варошка управителства, сви карантини и састанци и т. д.

Министерство финансије.

§. 29.

Министерство Финанције има да води бригу о народном кућењу и да руководи и надзирава администрацију финансије; потоме :

1. да се брине о изворима државни прихода;
2. да управља државним приходом, истицали они из пореза, ђумрука или други доодака;
3. да се стара о материјалном благостању, о процветању земаљске радиности, земљеделија, рукоделија и трговине, о обделавању рудника и целисходном руковању са шумама;
4. да заступа према приватнима и пред властима државно имање;
5. да саставља и Совету државноме подноси главни годишњи буџет;
6. да исплаћује издатке по буџету и друге кредите, који се министрима отварају.

§. 30.

Под министерством Финанције стоје сви ђумруци, сва економна заведенија, заведеније правителствене ергеле и сви јавни новчани фондови.

Министерство војено.

§. 31.

Задатак је и позив Министерства Војенога рекрутирање, организирање и војничко изражање како редовне тако и народне војске. Оно има да управља арсеналима, војеним фабрикама и магацинима, да се брине о одевању војске и снабдевању с раном и свима војеним потребама и о свему ономе, што иде на добро одржање и усавршење војске.

Под Министерством Војеним стоје сва војена заведенија и сва војена надлежатства.

Министерство грађевина.

§. 32.

У надлежност Министерства Грађевина спада подизање и одржање главни путова и мостова; просецање канала, сушење

бара, уређивање река, утврђење обала, регулирање јавни улица, старање о извршењу прописа у смотрењу сигурности, умесности и лепоте при постројењима; подизање јавни зданија и монумента и т. д.

§. 33.

Овим устројењем падају и губе силу „Устројеније књажеске канцеларије од 29. Маја 1839. год. $\frac{\text{В. № } 1325}{\text{С. № } 597}$, Устројеније Централног правленија књажеско-србског од 29. Маја 1839. године $\frac{\text{В. № } 1329}{\text{С. № } 597}$, а и сва друга наређења, која би садржавала што противно овом устројенију.

В. № 299.

С. № 289.

10. Марта 1862. год.

у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.
Књаз Србски.

Председатељ совета,
Јован Мариновић, с. р.

Глав. секретар совета,
Димитрије Матић, с. р.

Књажески представник,
почетитељ инострани дела,
И. Гарашанин, с. р.